

ΟΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΤΗΣ ΑΝΟΙΞΗΣ

«Στη χώρα Ιψεν», του Ιάκ. Καμπανέλλη και «Δωδέκατη νύχτα» του Σέξπιρ από την Πειραματική Σκηνή της Θεσσαλονίκης

Στο τέλος της χειμωνιάτικης θεατρικής περιόδου κλείνουν τα περισσότερα θέατρα. Και τότε ακριβώς βρίσκουν την ευκαιρία να τα ανοίξουν και πάλι – για λίγες μέρες – θίασοι εκτός Αθηνών. Ετσι, τα τελευταία χρόνια έχει κάπως ισορροπήσει η θεατρική ανταλλαγή: δεν στέλνει μόνο το κέντρο παραστάσεις του στην περιφέρεια. Ερχεται η περιφέρεια στο κέντρο, για να δείξει τη δική της δουλειά.

Η Θεσσαλονίκη βέβαια δεν είναι «περιφέρεια». Ήταν πάντα και είναι και τώρα ένα δυνατό και αυτοδύναμο «κέντρο». Έχει πια – εδώ και αρκετά χρόνια – και δική της θεατρική ζωή, που δεν εξαρτάται καθόλου από τις ευκαιριακές επισκέψεις των θεατρικών σχημάτων του κέντρου.

Ενα δυνατό και πλούσιο σε παραγωγή θεατρικό σχήμα της Θεσσαλονίκης είναι και η Πειραματική Σκηνή, που στεγάζεται μόνιμα στο Θέατρο «Αμαλία». Με την καθοδήγηση ενός «μανιακού για θέατρο», του Νικηφόρου Παπανδρέου, επί 17 χρόνια τώρα έχει ανεβάσει σχεδόν 50 έργα. Πλούσια δηλαδή παραγωγή, που κατέληξε σ' ένα

Ο Αγγελος Παπαδημητρίου (Μαλβόλιο) και η Εφη Σταμούλη (Βιόλα) στη «Δωδέκατη Νύχτα»

είδος «θεάτρου ρεπερτορίου».

Με έξι από τις τελευταίες παραγωγές κατέβηκε η Πειραματική Σκηνή στην Αθήνα. Για δύο απ' αυτές (που παίχτηκαν στο «Ανοιχτό Θέατρο») θα μιλήσουμε σήμερα.

Η πρώτη ήταν ένα καινούργιο και αρκετά περίεργο έργο του Ιάκωβου Καμπανέλλη. Έχει τίτλο «Στη χώρα Ιψεν». Οχι «Στη χώρα του Ιψεν». Δεν αφορά τη χώρα του Ιψεν. Αφορά το «χώρο» του Ιψεν. Ο Καμπανέλλης, όταν «συνάντησε» τον Ιψεν, μπήκε βαθιά στον κόσμο του γοητευμένου – κι αυτός ο «κόσμος» ήταν σαν μια μεγάλη χώρα. Κι έτσι τον έλεγε από τότε: «Η χώρα Ιψεν».

Το σημερινό του έργο είναι σαν ένα συγκινημένο «ευχαριστώ» στο Νορβηγό δάσκαλο της νιότης του. Παίρνει τους «Βρικόλακες» του Ιψεν και τους παρακολουθεί εκτός παράστασης. Ενας ηθοποιός που έπαιξε τον πάστορα Μά-

ντερς δεν φεύγει από το θέατρο μετά την τελευταία παράστασή του έργου. Τριγυρνάει μέσα στα κατεβαμένα σκηνικά του άδειου θεάτρου και πιάνει κουβέντα με τον περίεργο φύλακά του.

Από 'δω ξεκινά το εύρημά του Καμπανέλλη. Ο ηθοποιός – που έχει ταυτιστεί με το ρόλο του – θέλει να δει τι δεν είπε ο Μάντερς στο έργο, ποια ήταν η πραγματική του σχέση με την κυρία Αλβινγκ, πόσο θα μπορούσε ν' αλλάξει η ιστορία, αν είχε ειπωθεί η αλήθεια – και αν βέβαια δεν είχε επέμβει η θεατρική σοφία του Ιψεν, για να πει τη θεατρική αλήθεια.

Είναι σαφές ότι ο Καμπανέλλης κάνει μια «άσκηση», ένα παιχνίδι – αλλά με πολύ σεβασμό και προσοχή. Δεν θέλει καθόλου να «διορθώσει» τον Ιψεν, θέλει να χρησιμοποιήσει τον «τρόπο» του Ιψεν, θέλει να αφηθεί να συνταξιδεύσει για λίγο μαζί του. Και το κάνει με εξυπνάδα, με ευρηματικότητα. Ισως δεν

καταλήγει σ' ένα πλήρες θεατρικό έργο. Η «άσκηση» του όμως έχει μεγάλο ενδιαφέρον και την παρακολουθείς με προσοχή.

Η παράσταση ήταν καλή και ο σκηνοθέτης Πέτρος Ζηθανός πρόσεξε με ευαισθησία τις λεπτομέρειες. Το σημαντικότερο σημείο της παράστασης ήταν ο Δημήτρης Ναζίρης, που έπαιξε τον πάστορα Μάντερς. Είχε κύρος και ακρίβεια. Και, φυσικά, κάποια στιγμή – και πολύ σύντομα – πρέπει να παίξει πράγματι τον Μάντερς στο έργο του Ιψεν. Οι υπόλοιποι ηθοποιοί της διανομής στήριξαν την καλή παράσταση – χωρίς όμως τίποτε το εντυπωσιακό.

Η δεύτερη παραγωγή της Πειραματικής Σκηνής ήταν η «Δωδέκατη νύχτα» του Σέξπιρ. Εδώ, όμως, στύχησε πάρα πολύ ο Σέξπιρ. Από ένα γοητευτικό και παιδικό έργο ο Νίκος Χουρμουζιάδης δεν μπόρεσε να φτιάξει παρά μια κουραστική, σερνάμενη και ανιαρή παράσταση.

Είχε βέβαια εντελώς ακατάλληλους ηθοποιούς για να παίξουν τους ρόλους του έργου. Και ο Χουρμουζιάδης δεν μπόρεσε να τους δείξει ούτε ποιά ήταν η συνολική του άποψη πάνω στην παράσταση ούτε ποιά ήταν η ερμηνευτική του γνώμη για τον καθένα απ' αυτούς ούτε όμως και να τους βοηθήσει υποκριτικά, ώστε να μπορέσουν να παίξουν σαν καλοί θεατρίνοι – έστω και με λάθος ερμηνεία.

«Δωδέκατη νύχτα» με ανύπαρκτο και ερασιτεχνικό Κυρ Τόμπι δεν παίζεται. Αν δεν έχεις έναν πανέξυπνο και γοητευτικό ηθοποιό να παίξει καλά τον Οροίνο, τουλάχιστον στην εναρκτήρια σκηνή-κλειδί του έργου, τότε το έργο έχει προδοθεί από την αρχή του. Και δεν το σώζει ούτε η άσχετη ιδέα η πρώτη σκηνή να πάει δεύτερη και η δεύτερη

πρώτη! Υπήρχε κάποιος ιδιαίτερος λόγος να διορθωθεί ο Σέξπιρ; Δεν ήξερε εκείνος τι έκανε;

Και πώς να παιχτεί η «Δωδέκατη νύχτα» χωρίς Βιόλα; Η Εφη Σταμούλη, που την έπαιξε, είναι πολύ καλή ηθοποιός και το έχει αποδείξει και σε άλλες παραγωγές που την έχω δει. Αλλά ήταν εντελώς ακατάλληλη για τη Βιόλα. Δεν είχε τίποτε από το ρόλο. Και επειδή μάλλον το αντιλαμβανόταν κι εκείνη, γινόταν ακόμη βαρύτερη στην προσπάθειά της να γίνει πιο ελαφριά και πιο χαριτωμένη. Δεν είναι όμως προς θάνατο που ήταν κακή στη Βιόλα. Απλώς είχε γίνει μεγάλο λάθος στη διανομή. Και το δικό της λάθος ήταν που δεν το κατάλαβε εγκαίρως. Θα έχει στο μέλλον άλλες ευκαιρίες να παίξει καλά ρόλους δικούς της.

Από το γενικό ναυάγιο της παράστασης γλίτωσε – σχεδόν τυχαία – ο Αγγελος Παπαδημητρίου, παίζοντας τον Μαλβόλιο. Είχε βρει κάπως μερικά στοιχεία του ρόλου, είχε βρει ένα «γενικό» ύφος, αλλά δεν μπορούσε να προχωρήσει σε μια «δαιμονική» σύνθεση του ρόλου και να αξιοποιήσει όλες τις σκηνές που του πρόσφερε το έργο. Παρέμεινε ένας χαριτωμένος, αδέξιος ερασιτέχνης. Παρ' όλ' αυτά, ήταν ο μόνος που βοήθησε να μη ναρκωθεί εντελώς το κοινό της παράστασης.

Την καλύτερη, συνεπέστερη και επαγγελματικότερη δουλειά στην παράσταση έκανε η Κυριακή Ματσακίδου στη Μαρία. Σ' αυτήν η διανομή ήταν σωστή και το καλό αποτέλεσμα βγήκε με άνεση. Η σημαντική προσφορά πάντως της Πειραματικής Σκηνής δεν μειώνεται με μια αποτυχία. Μπορεί μάλιστα να τη βοηθήσει να διορθώσει προσεχή λάθη της. Αν συνειδητοποιήσει τα τωρινά λάθη...